

**ІНСТИТУТ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
“ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ”**

Кафедра
кораблеводіння та штурманського озброєння

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПРАВознавство (у т.ч. Основи військового
Законодавства, Міжнародне гуманітарне право та
Морське право)**

Кафедра кораблеводіння та штурманського озброєння

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону
Спеціальність	255 Озброєння та військова техніка 254 Забезпечення військ (сил);

Силабус навчальної дисципліни «Правознавство (у т.ч. основи військового законодавства, міжнародне право та морське право)»

Розробник: Іванова Алла Володимирівна, доцент кафедри кораблеводіння та штурманського озброєння, кандидат юридичних наук, доцент.

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри кораблеводіння та штурманського озброєння

Протокол від «25» серпня 2022 року № 3

Доцент кафедри КВтаШО к.ю.н.

Алла Іванова

1. Відомості про викладача

Викладач	Іванова Алла Володимирівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри КВтаШО
Профайли викладачі в	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=2nGaTlcAAAAJ
E-mail:	Іванова А.В. ivavod@ukr.net
Сторінка курсу	
Консультації	<i>Очні консультації</i> : вівторок з 13.30 – 16.00 аудиторія 408, корпус 5

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Правознавство (у т.ч. основи військового законодавства, міжнародне гуманітарне право та морське право)» є необхідним компонентом професійної підготовки військових фахівців. Знання закономірностей виникнення і функціонування правових та державних інститутів, засвоєння поняттєво-категорійного апарату юриспруденції необхідні як база для вивчення галузевого законодавства та юридичних процедур, а також для вироблення та закріплення навичок та умінь практичного застосування права.

Метою викладання навчальної дисципліни «Правознавство (у т.ч. основи військового законодавства, міжнародне гуманітарне право та морське право)» є формування знань з питань міжнародного морського права та приватного морського права, щодо тлумачення та застосування міжнародних стандартів у сфері забезпечення безпеки на морі, охорони людського життя, попередження забруднення морського середовища, нормативно-правового регулювання в сфері праці та соціального захисту, формування теоретичної бази, необхідної для вільного володіння сучасними методиками правового регулювання у сфері військового мореплавства, контрольно-наглядових функцій, щодо суден, державою порту та державою прапора, а також опанування основних підходів щодо вибору, обґрунтування, та реалізації найбільш ефективних відповідально-юридичних рішень в процесі управління судном.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	з галузі 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону	Цикл професійної та практичної підготовки	
Змістових модулів – 3	Спеціальність: 255 Озброєння та військова техніка Спеціалізація: Корабельна зброя та засоби навігації	Рік підготовки	
		2-й	-
		Семестр	
		3-й	-
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
		24 год.	-

Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 44 самостійної роботи курсанта – 46	Освітньо-кваліфікаційний рівень - бакалавр	Практичні, семінарські	
		20 годин	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		46 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
		Вид контролю:	
Екзамен	-		

Мова навчання – українська.

Статус дисципліни - обов'язкова.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче **компетентностей** та досягнення **результатів навчання**:

Програмні компетентності

K06 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

K09 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

K10 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання

ПРН06. Знати та розуміти правові засади функціонування держави, основ законодавства України, системи забезпечення національної безпеки України, основні принципи її функціонування, структуру сектору національної безпеки та оборони держави, особливості функціонування і взаємодії його складових; основи діяльності та структури сучасних європейських інститутів і основні засади міжнародних відносин в умовах інтеграційних процесів;

ПРН09 Володіти достатніми знаннями і розумінням сутності та основних питань етики збройної боротьби, визначення універсальних моральних норм в аспекті поведінки учасників збройної боротьби;

ПРН10 Аналізувати складні питання історії, закономірності, тенденції та проблемні питання розвитку культури України в їх діалектичному взаємозв'язку.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми підготовки військових фахівців, у ході вивчення навчальної дисципліни «Правознавство (у т.ч. основи військового законодавства, міжнародне гуманітарне право та морське право) курсанти мають:

- **оволодіти** основними теоретичними і практичними загально-правовими (базовими) і спеціальними юридичними *знаннями про*:

- державу і право, особливості їх виникнення, функціонування і розвитку, роль та функції в організації суспільного життя;

- особливості та специфіку правового регулювання відносин у військовій сфері і, зокрема у сфері військового мореплавства;

- основні закономірності становлення права на головних етапах історичного розвитку держави;

- закономірності та особливості становлення правової системи та законодавчої бази України військового права;
- загальнотеоретичні положення морського права;
- загальнотеоретичні положення про морське судно;
- міжнародні стандарти у сфері безпеки мореплавства, охорони людського життя та попередження забруднення морського середовища з суден;
- право користування морем, класифікацію морських просторів;
- міжнародні стандарти (норми) міжнародного гуманітарного права.

вмінням:

- показувати рівнобічні, системні і глибокі знання з навчально-програмового матеріалу;
- самостійно узагальнювати пройдений навчально-програмовий матеріал, вичерпано, грамотно та логічно-послідовно його подавати, не допускаючи помилок;

здатністю:

- проявляти творчі здібності у розумінні та поданні пройденого навчального матеріалу;

- здійснювати самостійний вибір і приймати адекватні ситуації юридично-вірні, відповідальні рішення та діяти згідно з правовими нормами;
- до подальшої правової самоосвіти і самовиховання;

набути високого рівня правосвідомості та правової культури, що допоможе їм сформувати:

- *особисте ставлення до права* як важливого регулятора суспільних відносин і необхідної передумови забезпечення законності та правопорядку в суспільстві;
- *глибоке розуміння* суспільних норм і правил поведінки, норм і правил воїнського етикету;

- *чітке і вірне уявлення* про стан чинного законодавства України і перспективи його розвитку та вплив міжнародного права на суспільні відносини що виникають в процесі використання світового океану і морського дна;

особистий погляд на:

- державно-правові явища і особливості їх функціонування;
- роль людини в системі суспільних відносин та усвідомлення її значення;
- міжнародні норми які є міжнародними стандартами для застосування всіма учасниками суспільних відносин в сфері використання Світового океану та морського дна.

Вивчення навчальної дисципліни «Правознавство (у т. ч. основи військового законодавства, міжнародне гуманітарне право та морське право» є важливою складовою професійної підготовки майбутніх офіцерів та умовою **формування в них:**

- *особистісних рис і якостей* гармонійно розвинутої, соціально активної особистості воїна-захисника своєї Вітчизни з високим моральним потенціалом і широким науковим світоглядом:

- *національно-патріотичних якостей* – поваги до національних цінностей і традицій суспільства, національної свідомості і патріотизму, вірності Батьківщині, Військовій Присязі, Бойовому Прапору військової частини, кращим традиціям бойового братерства, ненависті до ворогів і готовності битися за волю, честь і славу України;

- *високого рівня громадянської і національної свідомості* та глибокого розумінням і усвідомленням особистої відповідальності воїна-захисника перед власним народом і державою;

- *соціального оптимізму* і позитивної мотивації до активної участі в суспільному житті;

- *правової поведінки*, поваги до правових норм, принципів законності, до жорстких вимог військової дисципліни і нормативності військової служби та розуміння необхідності їх дотримання;

- *почуття* нетерпимого ставлення до правопорушень і злочинності;

- командирських якостей, шляхом залучення курсантів до посиленої участі у боротьбі з негативними явищами, які мають місце у життєдіяльності військового навчального колективу.

3. ПРОГРАМА , СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження		
	Денна форма навчання		
	Кількість аудиторних годин	Лекції	семінарські
Розділ 1. СИСТЕМА ПРАВА ТА ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ			
Тема 1. Основи теорії держави та права	2	2	
Тема 2. Загальна характеристика система права та законодавства України. Конституційне право – провідна галузь національного права України.	4	2	2
Тема 3. Адміністративне та кримінальне право як галузь права: поняття, принципи, об'єкт, предмет і метод адміністративного права.	4	2	2
Тема 4. Основи цивільного та господарського права України.	3	2	1
Тема 5. Основи трудового права, правові основи соціального забезпечення.	3	2	1
Тема 6. Профілюючі комплексні галузі права України: право національної безпеки, екологічне право, земельне право, транспортне право, митне право, фінансове і податкове право.	4	2	2
Разом за розділом 2	20	12	8
Розділ 3. ОСНОВИ ВІЙСЬКОВОГО ПРАВА			
Тема 7. Військове право як комплексна галузь права України. Правові основи військового будівництва в ЗСУ.	4	2	2
Тема 8. Конституційно-правовий статус військовослужбовців. Поняття та види юридичної відповідальності військовослужбовців.	4	2	2
Разом за розділом 3	8	4	4
Розділ 4. ОСНОВИ МОРСЬКОГО ТА МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА			
Тема 9. Загальна характеристика національного та міжнародного морського права. Міжнародно-правовий розподіл морських просторів.	4	2	2
Тема 10 Міжнародно-правове забезпечення безпеки мореплавання і надання допомоги на морі.	4	2	2
Тема 11. Основи міжнародно-правового забезпечення діяльності Військово Морських Сил. Міжнародно-	4	2	2

правове забезпечення діяльності військово морських сил у мирний час.			
Тема 12. Міжнародне гуманітарне право. Роль і місце міжнародних організацій у боротьбі з морським тероризмом і піратством.	4	2	2
Разом за розділом 4	16	8	8
Всього аудиторних годин	44	24	20
Самостійна робота (години) з них на виконання індивідуального завдання	46		
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	90		

4. Теми лекційних занять

Назва теми	Кількість годин
1. Основи теорії держави	1
2. Основи теорії права	1
3. Загальна характеристика система права та законодавства України	1
4. Конституційне право – провідна галузь національного права України.	1
5. Адміністративне право як галузь права: поняття, принципи, об'єкт, предмет і метод адміністративного права.	1
6. Кримінальне право як фундаментальна галузь права, законодавства, наука (доктрина) і навчальна дисципліна.	1
7. Основи цивільного права України.	1
8. Основи господарського права України.	1
9. Основи трудового права.	1
10. Правові основи соціального забезпечення.	1
11. Профілюючі комплексні галузі права України: право національної безпеки, екологічне право, земельне право, транспортне право, митне право, фінансове і податкове право, військове право тощо.	1
12. Військове право як комплексна галузь права України.	1
13. Правові основи військового будівництва в ЗСУ.	1
14. Конституційно-правовий статус військовослужбовців.	1
15. Поняття та види юридичної відповідальності військовослужбовців.	1
16. Загальна характеристика національного та міжнародного морського права.	1
17. Міжнародно-правовий розподіл морських просторів.	1
18. Міжнародно-правове забезпечення безпеки мореплавання і надання допомоги на морі.	1
19. Правовий статус військового судна в різних категоріях вод.	1
20. Основи міжнародно-правового забезпечення діяльності Військово Морських Сил.	1
21. Міжнародно-правове забезпечення діяльності військово морських сил у	1

мирний час.	
22. Загальні положення міжнародно-правове забезпечення діяльності ВМС у воєнний час.	1
23. Стандарти міжнародного гуманітарного права.	1
24. Роль і місце міжнародних організацій у боротьбі з морським тероризмом і піратством.	1
Всього аудиторних годин	24

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	План семінарських занять	
1	Основи теорії держави та права. Загальна характеристика система права та законодавства України. Конституційне право – провідна галузь національного права України.	Теорії походження держави і права. Поняття та ознаки держави. Поняття функцій держави. Внутрішні та зовнішні функції держави. Класифікація держав за їхньою формою. Загальне поняття про громадянське суспільство. Принципи єдності і розподілу державної влади. Основні види соціальних норм. Відмінні ознаки норми права і норми моралі. Ознаки права, його зміст та види, сутність права. Функції права, їх види. Джерело права; закон, його види. Підзаконні акти, їх види. Система законодавства, та її структура. Систематизація законодавства. Три основні форми систематизації законодавства. Правові відносини. Елементи правовідносин. Правосуб'єктність та її елементи. Об'єкти правовідносин. Види об'єктів правовідносин.	2

2	<p>Загальна характеристика система права та законодавства України.</p> <p>Конституційне право – провідна галузь національного права України.</p>	<p>Конституція України – Основний Закон держави. Загальна характеристика Конституції України. Конституційна форма правління, державного устрою та політичного режиму. Державні символи та державна мова України. Поняття громадянства. Умови прийняття до громадянства України та виходу з громадянства України. Міжнародні стандарти в галузі прав людини і громадянина. Поняття прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Гарантії та механізми захисту прав і свобод людини і громадянина. Система органів державної влади в Україні. Верховна Рада України, її склад та повноваження. Президент України, його повноваження. Органи державної виконавчої влади України. Органи місцевої державної виконавчої влади України. Місцеве самоврядування в Україні. Судова влада в Україні. Правовий статус Конституційного Суду України.</p>	2
3	<p>Адміністративне та кримінальне право як галузь права: поняття, принципи, об'єкт, предмет і метод адміністративного права.</p>	<p>Поняття, предмет, метод, структура адміністративного права України. Джерела адміністративного права. Поняття і сутність державного управління. Адміністративно-правова норма : цілі та функції. Структура адміністративно-правової норми. Види юридичних фактів. Суб'єкти адміністративних правовідносин. Адміністративне правопорушення, його ознаки. Склад адміністративного правопорушення. Адміністративна відповідальність. Адміністративне стягнення. Кримінальне право : поняття, завдання, функції, принципи. Кримінальний кодекс України. Санкція та диспозиція. Поняття, ознаки, види та склад злочину. Склад злочину : об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Умисел та його види. Кримінальна відповідальність, звільнення від кримінальної відповідальності. Система покарання, види покарань. Поняття, ознаки та класифікація злочинів. Стадії вчинення злочину. Мета і види кримінального покарання. Види злочинів. Відповідальність за окремі злочини.</p>	2

4	<p>Основи цивільного та господарського права України. Основи трудового права, правові основи соціального забезпечення</p>	<p>Поняття цивільного права. Майнові відносини : визначення, види. Особисті немайнові відносини : визначення, види. Ознаки цивільно-правового методу регулювання цивільних правовідносин. Система цивільного права : цивільно-правові принципи, функції. Загальна характеристика Цивільного кодексу України. Цивільно-правові відносини : поняття, суб'єкти. Цивільна правоздатність та дієздатність (неповна, повна, обмежена). Юридична особа : визначення, ознаки. Право власності. Зміст права власності. Суб'єкти права власності. Зобов'язальне право. Підстави виникнення зобов'язань. Припинення зобов'язань. Договір : поняття, класифікація. Спадкове право. Визначення : спадкодавець, спадкоємець. Спадщина. Види спадкування. Умови дійсності заповіту. Сімейне право, принципи сімейного права. Порядок укладення і припинення шлюбу. Особисті немайнові права подружжя. Категорії осіб, що мають право на утримання (аліменти). Права та обов'язки батьків і дітей. Опіка, піклування. Патронат.</p>	2
5	<p>Профілюючі комплексні галузі права України: право національної безпеки, екологічне право, земельне право, транспортне право, митне право, фінансове і податкове право</p>	<p>Поняття та система правоохоронних органів, їх завдання. Правовий статус поліції України. Адвокатура та нотаріат України</p>	2
6	<p>Військове право як комплексна галузь права України. Правові основи військового будівництва в ЗСУ.</p>	<p>Військове право у системі права України. Джерела військового права. Структура військового права. Особливості військових правовідносин. Правосвідомість та правова культура військовослужбовців. Військові правопорушення. Засоби забезпечення законності у збройних силах України. Об'єкти національної безпеки України. Складові воєнної організації держави. Повноваження органів, що здійснюють керівництво військовими формуваннями. Принципи військового управління. Поняття акту військового управління. Військове формування : визначення, ознаки. Функції державної прикордонної служби України. Служба безпеки України. Державна спеціальна служба транспорту. Служба зовнішньої розвідки України.</p>	2

7	<p>Конституційно-правовий статус військовослужбовців. Поняття та види юридичної відповідальності військовослужбовців</p>	<p>Військовий обов'язок: мета та складові. Військова служба, види та підготовка до військової служби. Відстрочки та звільнення від призову на військову службу. Порядок комплектування (на військову службу за контрактом, осіб рядового, сержантського і старшинського складу; на військову службу (навчання) курсантів ВВНЗ; на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу; на військову службу офіцерського складу за призивом). Військова служба: її визначення і її особливості, категорії військовослужбовців, початок і закінчення проходження військової служби. Проходження військової служби за контрактом особами офіцерського складу (гранічний вік; присвоєння військових звань; припинення контракту). Служба військ: правове регулювання служби військ, складові та зміст. Зміст та організація: гарнізонної служби; вартової служби. Види контролю зх діяльністю військових формувань. Особливості права військовослужбовців на подання скарги. Військова дисципліна, її особливості. Правові засоби зміцнення військової дисципліни. Юридична відповідальність військовослужбовців та її особливості. Види дисциплінарних стягнень, що накладаються на військовослужбовців. Правила накладання дисциплінарних стягнень. Матеріальна відповідальність, як вид юридичної відповідальності військовослужбовців. Службове розслідування у військових формуваннях України (організація та провадження розслідування, зміст службового розслідування). Правовий статус Військовослужбовців Збройних Сил України та його відтворення в правових документах. Матеріальне, грошове та інші види забезпечення військовослужбовців. Соціальний захист військовослужбовців (гарантії, пільги, компенсації).</p>	2
---	--	---	---

8	<p>Загальна характеристика національного та міжнародного морського права. Міжнародно-правовий розподіл морських просторів. Міжнародно-правове забезпечення безпеки мореплавання і надання допомоги на морі.</p>	<p>Морське право: поняття, предмет, об'єкт. Суб'єкти міжнародного морського права. Система морського права. Джерела морського права. Загальна характеристика Конвенції ООН з морського права 1982 р. (<i>United Nations Convention on the Law of the Sea - UNCLOS</i>). Міжнародні організації, які мають ціль підвищення безпеки судноплавства: міжнародні урядові організації та міжнародні неурядові організації. Міжнародні документи Міжнародної морської організації (<i>International Maritime Organization – IMO</i>) (конвенції-кодекси-резолуції-циркуляри). Роль, основні завдання ІМО у розробці та контролі за виконанням міжнародних конвенцій і стандартів з безпеки судноплавства і захисту природного середовища від забруднення при експлуатації суден. Міжнародні стандарти ІМО із забезпечення безпеки мореплавства. Міжнародні стандарти ІМО із забезпечення попередження забруднення морського середовища. Міжнародні стандарти ІМО що сприяють морському судноплавству. Стандарти ІМО, що обмовляють відповідальність і компенсацію. Міжнародна океанографічна комісія (<i>Intergovernmental Oceanographic Commission – UNESCO</i>). Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ) (<i>International Atomic Energy Agency – IAEA</i>). Відповідальність держав за порушення норм міжнародного морського права. Правовий режим морських просторів, загальна характеристика. Сучасна міжнародно-правова класифікація морських просторів: поняття та сутність класифікації морських просторів. Морські простори з національно-правовим режимом. Морські простори зі змішаним правовим режимом. Морські простори з міжнародно-правовим режимом (відкрите море). Принцип свободи відкритого моря. Морські простори зі спеціальним правовим режимом. Правовий статус та правовий режим континентального шельфу. Правовий статус та правовий режим Району. Правовий режим Арктики та Антарктики. Правове регулювання та порядок використання просторів з особливим режимом.</p>	2
---	---	---	---

9	<p>Основи міжнародно-правового забезпечення діяльності Військово Морських Сил.</p> <p>Міжнародно-правове забезпечення діяльності військово морських сил у мирний час.</p>	<p>Поняття і сутність міжнародно-правового забезпечення бойової служби. Основні завдання сил бойової служби. Обов'язки посадових осіб ВМС ЗС України з додержанням норм міжнародного морського права. Основні форми виконання завдань під час несення бойової служби у морі (патрулювання, пошук, стеження, спостереження, переслідування). Порядок перебування українських військових кораблів в іноземному порту. Правила застосування сили під час проведення миротворчих операцій. Види правил застосування сили. Нормативно-правове забезпечення миротворчої діяльності Збройних Сил України. Мета міжнародних операцій з підтримання миру і безпеки. Офіційні візити українських військових кораблів в порти іноземних держав. Неофіційні візити військових кораблів в порти іноземних держав. Ділові заходи військових кораблів в порти іноземних держав: правова регламентація. Вимушені заходи військових кораблів в порти іноземних держав. Міжнародні нормативно-правові акти в сфері безпеки мореплавства та боротьби з морським тероризмом і піратством. Міжнародний кодекс з охорони суден і портових засобів (<i>International Ship and Port Facility Security Code - ISPS Code</i>) : мета, загальні положення. Надзвичайна ситуація техногенного та природного характеру : класифікація, склад сил і засобів єдиної державної системи реагування на надзвичайну ситуацію. Міжнародна конвенція про пошук і рятування на морі 1979 року (<i>International Convention on Maritime Search and Rescue – CAP</i>) загальні положення, обов'язки військового корабля. Надання допомоги на морі кораблями і суднами ВМС. Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі 1974 року (<i>International Convention for the Safety of Life at Sea - SOLAS</i>) : загальні положення, система пошуку і рятування на морі, безпека мореплавства. Ведення бойових дій на морі : міжнародно-правове регулювання. Міжнародно-правове регулювання воєнних дій на морі. Початок війни і його правові наслідки. Поняття театру війни, учасники війни. «Комбатант» і «Некомбатант». Засоби ведення війни. Види забороненої зброї. Морська блокада: поняття та її заборона. Міжнародно-правовий захист жертв війни. Припинення воєнних дій.</p>	2
---	---	--	---

10	Міжнародне гуманітарне право. Роль і місце міжнародних організацій у боротьбі з морським тероризмом і піратством	Поняття галузі міжнародного гуманітарного права. Міжнародні стандарти у сфері прав людини та їх закріплення в міжнародних документах. Міжнародно-правова регламентація правового становища населення. Правовий стан іноземців, осіб без громадянства (апатридів), осіб з подвійним громадянством (біпатридів). Міжнародно-правові питання громадянства. Право притулку. Міжнародні органи із захисту прав людини. Європейський суд з прав людини.	2
Всього аудиторних годин			20

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота призначена для поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях. Вона допомагає набути навички самостійної роботи з довідковою, навчальною і науковою літературою, державними і галузевими стандартами; підвищити якість самостійної проробки студентами навчальної інформації шляхом її конкретизації і цілеспрямовань.

Види самостійної роботи:

1. Обов'язкове знайомство з науковою літературою відповідно зазначених у програмі тем;
2. Внесення до конспекту розгорнутого плану відповіді на встановлені питання до кожного практичного заняття, згідно програми курсу.
3. Обов'язкове конспектування матеріалів до тем, винесених на самостійний розгляд здобувачів вищої освіти, згідно тематичного плану дисципліни;
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Пошукова робота з Інтернет ресурсами.
6. Підготовка до екзамену.

Перелік тем, винесених на самостійне вивчення:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Апарат державної влади: загальна характеристика. Апарат державної влади України.	1
2	Виборча система в Україні.	1
3	Види і форми міжнародно-правової відповідальності.	1
4	Господарське право України: поняття та предмет регулювання. Господарські відносини.	1
5	Дипломатичний протокол під час перебування українських військових кораблів в іноземному порту.	1
6	Документування морських подій.	1
7	Екологічні права та свободи людини і громадянина в Україні.	1

8	Зміст основних принципів ММП та їх практичне застосування.	1
9	Основні засади судочинства в Україні.	1
10	Поняття судової влади. Судова система в Україні.	1
11	Контроль держави порту в сфері забезпечення безпеки мореплавства і запобігання забруднення морського середовища.	1
12	Міжнародна територія спільного користування. Склад та правовий режим.	1
13	Міністерство оборони України: правове становище та правовий імунітет	1
14	Нормативний акт, його різновиди.	1
15	Поняття «військово-морські почесні» і «морський церемоніал».	1
16	Поняття дипломатичного протоколу.	1
17	Поняття і види міжнародної морської організації.	1
18	Поняття і предмет регулювання екологічного права. Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища.	1
19	Поняття правоохоронних органів. Система правоохоронних органів в Україні.	1
20	Поняття та структура виконавчої влади. Кабінет Міністрів України, його повноваження.	1
21	Поняття територіального моря (вод). Правовий режим територіального моря (вод).	1
22	Поняття транзитного проходу і його правовий режим.	1
23	Поняття, ознаки та види злочину. Склад злочину.	1
24	Порядок взаємовідносин при відвідуванні іноземними військовими кораблями українських внутрішніх вод і портів.	1
25	Порядок взаємовідносин при відвідуванні українськими військовими кораблями іноземних вод і портів.	1
26	Порядок притягнення військовослужбовців до матеріальної відповідальності та розміри грошових нарахувань.	1
27	Правила поведінки військовослужбовців в іноземних портах.	1
28	Порядок використання Панамського каналу.	1
29	Право на огляд і право переслідування по гарячих слідах у відкритому	1

	морі.	
30	Правове поняття «військовий корабель». Особливі права військового корабля у відкритому морі.	1
31	Правовий режим каналів, використовуваних для міжнародного судноплавства.	1
32	Правовий режим Суецького каналу.	1
33	Правила проходу Чорноморськими та Балтійськими протоками.	1
34	Національна належність судна. У чому полягає принцип «реального зв'язку»	1
35	Юрисдикція держави прапора. У чому полягає колізія юрисдикцій різних держав щодо морських суден?	1
36	Правове становище екіпажу судна.	1
37	Правове положення капітана судна, функції капітана військового судна.	1
38	Затримання та арешт морського судна.	1
39	Взаємовідносини капітана з консулами України.	1
40	Міжнародно-правове забезпечення участі сил (військ) ВМС ЗС України у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки.	1
41	Правове регулювання діяльності ВМС в іноземних водах і портах.	1
42	Загальні положення міжнародно-правове забезпечення діяльності ВМС у воєнний час.	1
43	Військові формування України. Законодавчі повноваження, правова база, організаційна структура.	1
44	Військовий обов'язок в Україні.	1
45	Комплектування військових формувань України особовим складом.	1
46	Специфіка військового законодавства, яке регулює господарську діяльність у ЗСУ.	1
	Всього	46

7. Індивідуальні завдання
навчальним планом не передбачено

8. Політика курсу і цінності

Освоєння дисципліни «Правознавство (у т.ч. основи військового законодавства, міжнародне гуманітарне право та морське право)» передбачає обов'язкове відвідування практичних занять, а також самостійну роботу курсанта.

Самостійна робота включає в себе Інтернет дослідження для їх подальшого застосування на заняттях, підготовку презентацій за темами, виконання письмових завдань за темами згідно Силабусу. Контроль виконаної самостійно роботи проводиться на заняттях.

У разі пропуску занять з поважної причини (підтвердженої відповідними довідками), курсант може здати пропущений матеріал.

Екзамен проводиться у формі усної відповіді.

Основними цінностями курсу є оволодіння системними знаннями закономірностей виникнення і функціонування правових та державних інститутів, норм міжнародного права, які запроваджують систему правового регулювання судноплавства в сучасних умовах, пов'язаних з іноваційними та інтеграційними процесами у сфері військового мореплавства. Основними результатами даного курсу мають стати:

- вміння творчо впроваджувати набуті теоретичні знання щодо ведення судової документації під час експлуатації судна;
- застосовувати відповідно до ситуації норми міжнародних стандартів щодо безпеки мореплавства, охорони людського життя на морі, попередження забруднення моря;
- приймати і реалізовувати результативні управлінські рішення на основі забезпечення міжнародного права, законодавства України та держави порту;
- враховувати досвід морських традицій, набутий різними державами щодо міжнародно-правового забезпечення діяльності Військово – Морських Сил у мирний час.

9. Вимоги до викладача

Основними вимогами викладача щодо курсу «Правознавство (у т.ч. основи військового законодавства, міжнародне гуманітарне право та морське право)» є:

- відвідування лекційних та практичних занять за розкладом є обов'язковим;
- присутність курсантів на заняттях перевіряється на початку занять, в разі запізнення курсант повинен безшумно увійти в аудиторію і включитися в роботу, а в перерві пояснити викладачеві причину запізнення;
- активність під час практичних занять;
- конструктивне підтримувати зворотний зв'язок на всіх заняттях;
- бути пунктуальним і обов'язковим;
- два запізнення на заняття прирівнюються до одного пропуску заняття;
- оцінювані в балах роботи слід здавати в установлені строки. За несвоєчасну здачу робіт кількість балів знижується. Курсанти, які не склали всі завдання, до екзамену не допускаються;

Неприпустимо:

- пропуски з неповажних причин;
- користування телефонами під час занять;
- несвоєчасне здавання завдань і ін. (Завдання не здані в зазначені терміни не приймаються і оцінки за них не виставляються);
- списування при здачі екзамену. За списування на контрольному заході курсант видаляється з аудиторії і йому виставляється FX / не задовільно;
- проходження процедур контролю замість себе іншими особами, виконання навчальної роботи для інших осіб, здача навчальних робіт, підготовлених іншими особами;
- надання готових навчальних матеріалів (рефератів, курсових, контрольних, і ін. робіт) в якості результатів своєї праці;
- використання родинних зав'язків для просування в навчанні.

10. Методи навчання

1. Пояснювально-ілюстративний.

11. Методи контролю

Курсанти опановують зміст навчальної дисципліни у наступних видах навчальної роботи: опрацювання лекційних матеріалів; підготовка до практичних занять; надання відповідей на тести по темам курсу; розв'язання ситуаційних задач на практичних заняттях.

Поточне оцінювання курсантів здійснюється у вигляді демонстрації їх результатів навчання та оцінювання: усної відповіді на питання лекційного курсу або тестування знань з певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу; розв'язання ситуаційних задач, виступу на практичних заняттях.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю.

Форма підсумкового контролю: **Екзамен**

12. Розподіл балів, які отримують курсанти

Розподіл оцінок за ЗМ у балах за шкалою ECTS.

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	
УО 15 ПКР 10	УО 15 ПКР 10	УО 15 ПКР 10	УО 15 ПКР 10	100
25	25	25	25	

№	Вид контролю	Вид роботи	Оцінка
1	Поточний	Відповіді на практичних заняттях згідно плану заняття.	Від 2 до 5 балів із подальшим виведенням підсумкової оцінки результатів поточного контролю (але не більше 25 балів за 1 ЗМ)
2	ПТМК	Виконання модульних ПКР	Від 0 до 10 балів за ЗМ
	ПСМК	Виконання модульної ПКР за усіма ЗМ	Від 0 до 20 балів за ЗМ
	РЕФЕРАТ		Від 5 до 20 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	
74 - 81	C	добре	
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Конспект лекцій, навчальний посібник до практичних занять з предмету «Правознавство (у т.ч. основи військового законодавства, міжнародне гуманітарне право та морське право)»,очно-ілюстративний матеріал (слайди, презентації).

11. Рекомендована література

Основна:

1. Атамась Г. О. Правознавство: навч. посіб. [для студ. усіх спец. вищ. навч. закл.] / Г.О. Атамась, А.П.Шелепов, А.М.Якутка // НУ «Львів. Політехніка». - Л. НУ «Львів. Політехніка», 2004.
 2. Єрофеєнко Л.В. Правознавство: навч.-метод. посіб. /Л.В. Єрофеєнко, В.М. Бережний. – Х.: ХНАДУ; 2007.
 3. Костенко О.Б. Основи правознавства: посібник [для вступників до вищ. навч. закл.] / О.Б. Костенко. – 2- ге вид., переробл. і допов. – К.: ІнЮре, 2007.
 4. Основи права України: навч. посіб. [для студ. неюрид. спец. вищ. навч. закл.] / В.Я. Буряк, О.В. Гришук, П.Ф. Гураль та ін.; В.Л. Ортинський (ред.). – 2- ге вид., переробл. і допов. – Л.: Оріяна-Нова, 2005.
 5. Основи правознавства : навч. посіб./ За ред. В.В. Комарова. – Х.: НЮАУ, 2005.
 6. Основи правознавства України: навч. посіб. / В.О. Головка, П.М. Каркач, Д.І. Барановський, Б.М. Кузьмін, С.М. Іванов. – Х.: Еспада, 2010. – 352 с.
 7. Правознавство: Навч. посіб. / В.І. Кунченко-Харченко, В.Г. Печерський, Ю.Ю. Трубін. – К.: Кондор, 2011. – 474 с.
 8. Правознавство: Навчальний посібник / За заг. ред. С.М. Тимченка, Т.О. Коломоєць – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2007. – 588.
 9. Правознавство: навчально-метод. Посіб. / М.С. Поліщук; ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ». – Суми : ВВП «Мрія» ТОВ, 2013. – 73с.
 10. Правознавство: Підручник /В.В. Копейчиков. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 736с.
 11. Прове регулювання судноплавства : навчальний посібник / А.В. Іванова, О.В. Костира, О.С. Савич. – Одеса : Гельветика, 2021. – 334 с.
 12. Міжнародно-правове забезпечення застосування сил (військ) Військово Морських Сил : конспект лекцій. *Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського*. Київ. 2013. 178 с.
 13. Навчальний посібник «Міжнародне морське право». Крят В.М. – СВМІ Севастополь 2002 р.
 14. Шемякин А. Н. Морское право: учебное пособие /А. Н. Шемякин. – Х.: Одиссей, 2006. – 384 с.
 15. В.М. Гуцуляк, Є.М. Ключова Українське та міжнародне морське право: навчальний посібник / В.М. Гуцуляк, Є.М. Ключова. – Ліра-К, 2022. – 268 с.
 16. Довідник з питань міжнародного і військового права. МО України 1999р.
 17. Трюхан М. О. Географічні аспекти розмежування морських просторів України / М. О. Трюхан // Проблеми безперервної географічної: зб. наук. пр. – Вінниця : Антекс-УЛТД, 2004. – Вип. 4. – С. 275-278.
 18. Шемякин А.Н. Морское право : учебное пособие, 2-е изд., перераб. и доп. – Одеса. 2006. – 448 с.
- Допоміжна:**
19. Адміністративне право України: Академічний курс: підручник: У 2 т. / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). – К.: Юрид. думка, 2004.
 20. Административное право Украины: ученик / под общ. Ред.. С.В. Кивалова. – Х.: Одиссей, 2004. – 880 с.
 21. Адміністративне право України: підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, О.В. Дяченко та ін., за ред. Ю.П. Битяка. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 544 с.
 22. Ващенко С.В. Основи адміністративного права (заг. поняття, категорії, схеми): навч. посіб./С.В Ващенко, М.М. Долгополова. – Запоріжжя: ЮІМВС України, 2005. – 106 с.
 23. Крегул Ю.І. Адміністративне право України: навч. посіб. [практикум] / Ю.І. Крегул. – К.: КНТЕУ, 2004. – 191 с.

24. Вінник О.М. Господарське право: навч. посіб.[для студ. вищ. навч. закл.] / О.М. Вінник. – 2-ге вид., змін. і допов. – К.: Прав.єдність, 2008. – 766 с.
25. Господарський кодекс України: науково-практ. коментар / За ред. О.І Харитонова. – Х.: Одиссей, 2007. – 831 с.
26. Бойко М.Д. Трудове право України. Курс лекцій: навч. посіб. / М.Д. Бойко. – К.: Олан, 2003. – 335 с.
27. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за ред. В.М. Коссака. – К.: Істина, 2007.
28. Військове право. Підручник. / В.Ф. Опришко, Ф.П. Шульженко, С.І. Шимон та ін. [За заг. ред. В.Ф. Опришка, Ф.П. Шульженка]. – К.: КНЕУ, 2003. – 767 с.
29. Кодекс відповідальності військовослужбовців 2-ге вид.: Навч. посіб. (електронне видання). Збірка норм.-пр. актів / Автори-укладачі В.В. Забарський, С.П. Пасіка та інші // За ред. В.В. Балабіна. – К.: ВІКНУ, 2014. – 2009. – 584 с.
30. Плахотнік О.В., Шваб В.К. Основи загальної та військової екології: Навч. посібн. – К.: ТОВ "Інфодрук", 2010. – 235с.
31. Европейское право: уч.-к / Менахем Элон. – Спб., Изд-во «Юридический центр Пресс», 2002. – 611 с.
32. Великі правові системи сучасності: електронний підручник / Л.В. Петрова. – Х.,: 2012. – 400 с.
33. Статут Міжнародної Організації Праці [EP]/ Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=993_154
34. Ivanova A.V., Kostyria O.V. Правовая природа морской блокады и международное право // Modern researches: progress of the legislation of Ukraine and experience of the European Union : Collective monograph. Riga : Izdevniecība "Baltija Publishing", 2020. P. 2. 767-784 p.
35. Alla Ivanova, Olena Kostyria. International legal protection of the marine environment from pollution from ships on the example of the Black Sea. *Lex Portus* 1(21), 2020. P. 37-51
- Нормативний матеріал:**
1. Конституція України від 28.06.1996// ВВРУ. – 1996. – №30. – ст. 141.
 2. Про оборону України: ЗУ 06.12.1991 ред. 05.10.2000//ВВРУ. – 1992. – №9. – ст. 106
 3. Про Збройні Сили України: ЗУ 06.12.1991р. // ВВРУ. – 1992. – №9. – ст. 108
 4. Про охорону навк. прир.середовища: ЗУ 25.06.1991// ВВРУ. – 1991 – №41. – ст. 546.
 5. Про військовий обов'язок і військову службу: ЗУ 25.03.1992 ред. 04.04.2006// ВВРУ. – 1992. – №27. – ст. 385
 6. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: ЗУ 09.04.1992р. // ВВРУ. – 1992. – № 29. – ст. 399
 7. Про охорону праці: ЗУ 14.10.1992 ред. 21.11.2002./ВВРУ. – 1992. – №49. – ст. 668.
 8. Основи законодавства України про охорону здоров'я: ЗУ 19.11.1992/ВВРУ. – 1993. – №4. – ст. 19.
 9. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціал. захисту: ЗУ 22.10.1993/ВВРУ №45 ст. 425.
 10. Про Службу безпеки України: ЗУ 25.03.1992 // ВВРУ.-1992.-№27.-Ст. 382
 11. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та ін. громадян похилого віку: ЗУ 16.12.1993// ВВРУ. – 1994. – № 4. – ст. 18
 12. Про державну службу: ЗУ 16.12.1993// ВВРУ. – 1993. – № 52. – ст. 490.
 13. Про державну таємницю: ЗУ 21.01.1994 ред. 21.09.1999//ВВРУ. – 1994. – №16. – ст. 93.
 14. Про забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення: ЗУ 24.02.1994/ВВРУ №27 ст. 218.
 15. Про транспорт: ЗУ 10.11.1994р./ ВВРУ. – 1994. – №51. – ст. 446.
 16. Про виключну (м) економічну зону України: ЗУ 16.05.1995//ВВРУ. – 1995.№21. ст. 152.
 17. Водний кодекс України 06.06.1995// ВВРУ. – 1995. – № 24. – ст. 189.
 18. Про оплату праці: ЗУ 24.03.1995 // ВВРУ.-1995.-№17.-Ст.121 23.

19. Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб: ЗУ 22.12.1995 ред. 15.12.2005// ВВРУ. – 1996. – №3. – ст. 9
20. Про страхування: ЗУ 07.03.1996р. ред. 04.10.2001р// ВВРУ. – 1996. – №18. ст. 78
21. Про державний матеріальний резерв: ЗУ 24.01.1997//ВВРУ. – 1997. – №13. – ст. 112.
22. Про Раду національної безпеки і оборони України: ЗУ 05.03.1998//ВВРУ. №35. – ст. 237.
23. Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність: ЗУ 23.12.1998/ВВРУ 1999№5-6 ст. 46
24. Про Статут внутрішньої служби ЗСУ: ЗУ 24.03.1999// ВВРУ. – 1999. – №22-23. – ст. 194
25. Про Стройовий статут ЗСУ: ЗУ 24.03.1999 // ВВРУ. – 1999. – №22-23. – ст.195
26. Статут гарнізонної та вартової служб ЗСУ: ЗУ 24.03.1999//ВВРУ. – 1999. – №22-23.
27. Дисциплінарний статут ЗСУ: ЗУ 24.03.1999//ВВРУ. – 1999. – №22-23. – ст.197
28. Про порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України: ЗУ 22.02.2000/ ВВРУ. – 2000. – №17. – ст.122.
29. Про порядок направлення підрозділів ЗСУ до інших держав: ЗУ 02.03.2000//ВВРУ. 2000. № 19. ст.144.
30. Про перевезення небезпечних вантажів: ЗУ 06.04.2000// ВВРУ. – 2000. – №28. – ст.222.
31. Про радіочастотний ресурс України: ЗУ 01.06.2000 ред. 24.06.2004// ВВРУ. 2000. №36.
32. Про об'єкти підвищеної небезпеки: ЗУ 18.01.2001р//ВВРУ. – 2001. – №15. – ст. 73.
33. Кримінальний кодекс України 05.04.2001// ВВРУ. – 2001. – № 25-26. – ст. 131.
34. Сімейний кодекс України//ВВРУ. -2002.-№21-22.-Ст.135 18. України.-2000.-№30.-Ст.238
35. Цивільний кодекс України 16.01.2003// ВВРУ. – 2003. – № 40-44. – ст. 356.
36. Господарський кодекс України/16.01.2003 / ВВРУ 2003, №18, №19-20, № 21-22, ст. 144.
37. Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання: ЗУ 20.02.2003//ВВРУ. – 2003. – №23. – ст.148.
38. Про боротьбу з тероризмом: ЗУ 20.03.2003 // ВВРУ. – 2003. – № 25. – ст.180
39. Про основи національної безпеки України: ЗУ 19.06.2003//ВВРУ. – 2003. – №39. ст.351.
40. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: ЗУ 09.07.2003/ВВРУ. – 2003. – №49-51. – ст.376
41. Про міжнародні договори України: ЗУ 29.06.2004//ВВРУ. – 2004. – №50. – ст.540
42. Про прикордонний контроль: ЗУ 05.11.2009 // ВВРУ. – 2010. – № 6. – ст.46
43. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: ЗУ 01.07.2010//ВВРУ. 2010. №40. ст.527.
44. Про судоустрій і статус суддів: ЗУ 07.07.2010//ВВРУ. – 2010. – №41-45. – ст.529.
45. Податковий кодекс України 02.12.2010р//ВВРУ. – 2011. – №13-17. – ст. 112.
46. Про засади запобігання і протидії корупції: ЗУ 07.04.2011//ВВРУ. – 2011. – №40.ст.404.
47. Повітряний кодекс України 19.05.2011// ВВРУ. – 2011. – № 48-49. – ст.536.
48. Митний Кодекс України 13.03.2012//ВВРУ. – 2012. – №44-48. – ст.552
49. Про морські порти України: ЗУ 17.05.2012// ВВРУ. – 2013. – №7. – ст. 65.
50. Кодекс цивільного захисту України 02.10.2012//ГУ. – 20.11.2012. – №220.
51. Про Кабінет Міністрів України: ЗУ 27.02.2014//ВВРУ. – 2014. – №13. – ст.222.
52. Про ліцензування видів господарської діяльності: ЗУ 02.03.2015//ВВРУ. – 2015. №23. ст. 158.
54. Положення про матеріальну відповідальність військовослужбовців за шкоду, заподіяну державі: постанова ВРУ 23.06.1995 №243//ВВРУ. – 1995. – №25. – ст.193
55. Положення про дисциплінарний батальйон у ЗСУ: Указ ПУ 05.04.1994 №139
56. Концепція захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій: Указ ПУ 26.03.1999 №284
57. Про символіку, яка використовується у ЗСУ: Указ ПУ 20.06.2006р. №551
58. Положення про проходження громадянами України військової служби у ЗСУ: Указ ПУ 10.12.2008р. № 1153
59. Положення про Адм. ДПС України: Указ ПУ 06.04.2011р. № 399// ОВУ. – 26.04.2011.
60. Положення про Міноборони України: Указ ПУ 06.04.2011 №406// УК. – 27.04.2011.
61. Положення про Генштаб ЗСУ: Указ Президента України 06.04.2011 №406
62. Положення про Держінспекцію України з безпеки на морському та річковому транспорті: Указ ПУ 08.04.2011 №447
63. Положення про Держслужбекспортконтролю України: Указ ПУ 08.04.2011 №448
64. Положення про Держкомтелебачення і радіомовлення України: Указ ПУ 07.05.2011 №559

65. Положення про Мінінфраструктури України: Указ ПУ 12.05.2011
66. Положення про Адміністрацію Держслужбспецзв'язку та захисту інформації України: Указ ПУ 30.06.2011 №717// ОВУ – 18.07.2011. – № 52. – с.27
67. Положення про ДСНСУ: Указ ПУ 16.01.2013 №20// ОВУ. – 29.01.2013. – №5. – с. 46.
68. Воєнна доктрина України: Указ ПУ 24.09.2015 №555//УК. – 26.09.2015. – №178
69. Порядок забезпечення безплатного проїзду військовослужбовців і чл. їхніх сімей у чергову відпустку, на нове місце служби та перевезення багажу: пост. КМУ 17.09.1992 №538
70. Порядок здійснення господарської діяльності в ЗСУ: постанова КМУ 28.11.1992 №668
71. Такси для обчислення розміру відшкодування збитків, заподіяних підприємствами, установами, організаціями і громадянами України, іноземними юридичними особами та громадянами внаслідок забруднення із суден, кораблів та інших плавучих засобів територіальних і внутрішніх морських вод України: постанова КМУ 03.07.1995р. №484
72. Положення про порядок охорони суверенних прав України у її В(м)ЕЗ: постанова КМУ 12.06.1996 №642
73. Про невідкладні заходи щодо посилення охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні: постанова КМУ 22.01.1998 №69
74. Положення про Регістр судноплавства України: постанова КМУ 08.06.1998 №814
75. Про прикордонний режим: постанова КМУ 27.07.1998 №1147
76. Положення про військ-трансп. обов'язок: пост. КМУ 28.12.2000 №1921 ред. 17.06.2015
77. Норми годування штатних тварин військових частин, закл., уст., організацій ЗСУ, ін. військ. формувань, структурних підрозділів Держспецслужби транспорту, ОВС, органів і підрозділів ЦЗ та установ крим.-виконавчої служби: постанова КМУ 15.10.2001 №1348
78. Норми харчування військовослужбовців ЗСУ та інших військових формувань: постанова КМУ 29.03.2002 №426
79. Порядок митного оформлення військової техніки, у т.ч. військових транспортних засобів, які перетинають митний кордон України: постанова КМУ 18.01.2003 №63.
80. Порядок здійснення державного контролю за м/н передачами товарів подвійного використання: постанова КМУ 28.01.2004 №86
81. Положення про порядок речового забезпечення військовослужбовців ЗСУ та інших військових формувань у мирний час: постанова КМУ 28.10.2004 №1444
82. Порядок утилізації ракет, боеприп. і вибухових речовин: пост. КМУ 07.06.2006 №812 ред. 28.03.2007
84. Концепція Держпрограми утилізації звичайних видів боеприпасів, непридатних для подальшого використання і зберігання на 2006-2017рр.: розпор. КМУ 28.09.2006 №501-р
85. Технічний регламент морського обладнання: постанова КМУ 05.09.2007 №1103
86. Порядок застосування зброї і бойової техніки з'єднаннями, військовими частинами і підрозділами ВМС ЗСУ в мирний час у разі виконання ними завдань з охорони підводного простору в межах територіального моря України: постанова КМУ 19.11.2008 №1007
87. Морська доктрина України на період до 2035 р.: постанова КМУ 07.10.2009 №1307
88. Положення про пункти пропуску через держкордон та пункти контролю: постанова КМУ 18.08.2010 №751
88. Питання грошового забезпечення окремих категорій військовослужбовців ЗСУ, ДСПС, Нацгвардії та осіб начальницького складу органів і підрозділів ЦЗ ДСНС: постанова КМУ 22.09.2010 №889
89. Перелік пунктів пропуску через державний кордон, через які здійснюється переміщення товарів військового призначення та ядерних матеріалів: постанова КМУ 17.11.2010 №1057
90. Концепція Державної цільової оборонної програми будівництва кораблів класу "корвет" за проектом 58250: розпорядження КМУ 09.03.2011 № 176-р
91. Правила санітарної охорони території України: постанова КМУ 22.08.2011 №893
92. Державна цільова оборонна Програма будівництва кораблів класу "корвет" за проектом 58250: постанова КМУ 09.11.2011 №1150
93. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними: постанова КМУ 21.05.2012 №451

94. Про перелік місцевостей з особливими природними, географічними, геологічними, кліматичними, екологічними умовами та переліків військових посад, виконання обов'язків військової служби за якими пов'язано з підвищеним нервово-емоційним та інтелектуальним навантаженням, ризиком для життя і здоров'я та Порядок надання та визначення тривалості щорічної додаткової відпустки залежно від часу проходження служби в зазначених умовах: постанова КМУ 11.08.2012 №702

95. Порядок застосування (використання) зброї і бойової техніки з'єднаннями, військовими частинами і підрозділами ЗСУ під час виконання ними завдань боротьби з піратством: постанова КМУ 11.07.2013 №487

96. Про посвідчення особи моряка: постанова КМУ 26.06.2015 №441 //УК 22.07.2015.

97. План першочергових заходів з облаштування держжордону вздовж берегової лінії та забезпечення охорони територіального моря України в межах Донецької, Запорізької, Херсонської та Миколаївської областей: розпорядження КМУ 13.10.2015 №1068-р

98. Положення про порядок призначення та виплати в Міноборони України держ. пенсій і допомог військовослужбовцям та членам їх сімей: наказ Міноборони 08.08.1994 №205

99. Положення про військове (корабельне) господарство ЗСУ: наказ Міноборони 16.07.1997 №300

100. Положення про охорону та супровід військових вантажів при їх перевезенні залізничним і водним транспортом: наказ Міноборони 09.12.1997 №451 ред. 10.06.2013

101. Положення про умови та порядок виплати працівникам ЗСУ надбавки за вислугу років: наказ Міноборони 17.10.2000 р. № 409

102. Положення про продовольче забезпечення ЗСУ на мирний час: наказ Міноборони 09.12.2002 №402

103. Перелік військових частин, підрозділів і установ, які дислокуються (дислокувалися) у високогірних місцевостях на висоті від 1000 до 1500 метрів над рівнем моря, а у виняткових випадках - і нижче, особовому складу яких вислуга років на пенсію зараховується на пільгових умовах: наказ Міноборони 02.04.2003 №85

104. Положення про корабельну службу у ВМС ЗСУ: наказ Міноборони 25.11.2003 №415

105. Інструкція про організацію обліку, зберігання і видачі стрілецької зброї та боеприпасів у ЗСУ: наказ Міноборони 29.06.2005 № 359

106. Умови оплати праці членів екіпажів морських (рейдових) суден забезпечення, працівників берегових організацій гідрографічної та пошуково-рятувальної служб ВМС ЗСУ: наказ Міноборони 01.06.2006 №304

107. Положення про військово-лікарську експертизу в ЗСУ: наказ Міноборони 14.08.2008 №402

108. Інструкція з організації і проведення навчальних зборів з військовозобов'язаними у військових частинах і установах ЗСУ: наказ Міноборони 11.11.2009 №560 ред. 05.04.2013

109. Інструкція про розміри і порядок виплати щомісячної додаткової грошової винагороди військовослужбовцям ЗСУ: наказ Міноборони 15.11.2010 №595 ред. 05.12.2012

110. Інструкція про порядок відшкодування військовослужбовцям ЗСУ витрат на службові відрядження в межах України: наказ Міноборони 29.08.2011 №530

111. Інструкція про порядок санаторно-курортного забезпечення у ЗСУ: наказ Міноборони 05.10.2011 №604 ред. 30.07.2014

112. Положення про взаємодію органів військових сполучень на морському та річковому транспорті України з Мінінфраструктури України... у сфері безпеки військових морських та річкових перевезень: наказ Міноборони та Мінінфраструктури 08.11.2011 №684/525

113. Інструкція з організації участі національних контингентів (персоналу) ЗСУ в м/н нар операціях з підтримання миру і безпеки: наказ Міноборони 28.12.2011 №840

114. Положення про організацію квартирно-експлуатаційного забезпечення ЗСУ: наказ Міноборони 03.07.2013 №448

115. Положення з військових перевезень залізничним, морським, річковим та повітряним транспортом: наказ Міноборони 05.09.2013 №595

116. Положення про організацію в Міноборони України роботи з обчислення вислуги років для призначення пенсій військовослужбовцям і соціального забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та членів їх сімей: наказ Міноборони 14.08.2014 №530

117. Положення про організацію роботи санаторно-курортних закладів ЗСУ: наказ Міноборони 23.06.2014 №411

118. Положення про організацію медичного забезпечення військовослужбовців ЗСУ, які залучаються до участі в м/н операціях з підтримання миру і безпеки: наказ Міноборони 06.08.2014 №508

119. Інструкція про застосування зброї, бойової техніки, озброєння кораблів (катерів), літаків і вертольотів ДПСУ, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу під час охорони держкордону та В(м)ЕЗ України: наказ АДПСУ 21.10.2003 №200

120. Інструкція про порядок заборони виходу в територіальне море та внутрішні води України українських невійськових суден і плавзасобів посадовими особами ДПСУ: наказ Адміністрації ДПСУ 18.04.2005 №291

121. Інструкція Про порядок видачі, зберігання і знищення посвідчення особи моряка: жертв м/н наказ Мінтранспорт 27.09.1993 №322

122. Інструкція про особливості відряджень членів екіпажів суден (інших транспортних засобів) та порядок виплати сум, що направляються на харчування членів екіпажів суден (інших транспортних засобів): наказ Мінтранспорт 12.07.1999 №359

123. Положення про систему управління безпекою судноплавства на морському і річковому транспорті: наказ Мінтранспорт 20.11.2003 №904

124. Правила пожежної безпеки на морських судах України: наказ Мінтранспв'язку 24.02.2007 №159

125. Правила запобігання забрудненню із суден внутрішніх водних шляхів України: наказ Мінтранспв'язку 13.08.2007 №694

126. Положення про робочий час та час відпочинку плаваючого складу морського і річкового транспорту України: наказ Мінінфраструктури 29.02.2012 р. №135

127. Порядок справляння та розміри ставок портових зборів: наказ Мінінфраструктури 27.05.2013 №316// ОВУ. – 21.06.2013. – №44. – с. 151.

128. Правила охорони життя людей на водних об'єктах України: наказ МНСУ 03.12.2001 №272 (ред. 24.09.2012 №1214)

129. Положення про морські екологічні інспекції: наказ Мінекоресурсів 04.11.2011р. №429

130. Порядок обчислення розміру відшкодування та сплати збитків, заподіяних внаслідок забруднення із суден, кораблів та інших плавучих засобів територіальних і внутрішніх морських вод України: наказ Мінприроди України 26.10.1995р. №116

131. Правила безпеки під час утилізації звичайних видів боєприпасів: наказ Держкомбезпеки, охорони праці та гірничого нагляду 12.03.2007р. №45

132. Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні: постанова Пленуму ВСУ 28.12.1996 №15.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

http://portal.rada.gov.ua	Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
http://www.kmu.gov.ua	Урядовий портал України
http://www.uapravo.net/	Законодавство України
https://www.imo.org/	Офіційний веб-сайт ІМО

